

ZIENSWIJZE met betrekking tot WOB verzoek bij Buitenlandse Zaken.

Hilversum, 21 april 2021

Geachte mevrouw [REDACTED],

In uw e-mail van 8 april 2021 geeft u aan dat het ministerie van Buitenlandse Zaken een WOB-verzoek heeft ontvangen.

Dit WOB verzoek ziet op de stukken die bij Buitenlandse Zaken berusten en betrekking hebben op de documentaire "Sigrid Kaag: van Beiroet tot Binnenhof". De documentaire is op 3 januari 2021 uitgezonden en is online nog steeds beschikbaar voor het publiek. Bij uw e-mail zit de informatie die u aan de verzoeker wil sturen. Het gaat in totaal om 87 documenten in pdf.

U geeft in uw email aan belanghebbenden de gelegenheid om hierover een zienswijze in te dienen. Graag maak ik namens de belanghebbenden [REDACTED] en haar werkgever Omroepvereniging VPRO (hierna "Belanghebbenden") van deze gelegenheid gebruik.

Voor het overgrote deel hebben Belanghebbenden geen bezwaar met het openbaar maken van de gevraagde stukken. Op een enkele naam of persoonsgegevens na, welke per abuis nog niet zijn geanonimiseerd en welke ik hieronder zal opsommen, hebben Belanghebbenden ten aanzien van 86 van de 87 gevraagde documenten geen bezwaar tegen openbaarmaking.

Ten aanzien van het PDF document met nummer 91245 hebben Belanghebbenden bezwaar tegen openbaarmaking grond van artikel 10 lid 2 onder g van de WOB. Ik licht dit hieronder toe.

Achtergrond documentaire

Sigrid Kaag is, door een journalist van de VPRO en producent De Familie, verzocht mee te werken aan een onafhankelijke documentaire waarin Kaag werd gevolgd bij haar dagelijkse werkzaamheden gedurende een periode van bijna 3 jaar. De Familie was producent van de documentaire en heeft de productionele afspraken met (de vertegenwoordigers van) Sigrid Kaag gemaakt. Sigrid Kaag was bereid om aan de documentaire mee te werken en is akkoord gegaan met de redactionele vrijheid en onafhankelijkheid van de journalist en producent. Dit hield onder meer in dat Sigrid Kaag een zendermicrofoon opgespeld kreeg en we haar vervolgens een dagdeel of dag vrij konden volgen. Ook in privé situaties, zoals thuis of bij de kapper. Het is bij een dergelijke manier van documentair draaien/registeren onvermijdelijk dat ook privé- en andere 'off the record' uitspraken onbedoeld worden opgenomen. Vandaar dat er tussen de journalist, producent en de hoofdpersoon, zoals gebruikelijk, veel vertrouwen moet zijn en ook een zekere mate van vertrouwelijkheid en privacy moet kunnen worden gegarandeerd hetgeen ook is overeengekomen.

Om deze reden heeft de producent met Sigrid Kaag, zoals gebruikelijk bij deze manier van draaien, de enkele afspraak gemaakt dat zij en een beperkte kring van andere betrokkenen, in vertrouwelijkheid een conceptversie van de documentaire mochten zien voorafgaand aan publicatie. De viewing heeft plaatsgevonden op maandag 7 december. Doel van deze viewing was om feitelijke onjuistheden, zoals privacy kwesties, 'off the record' uitspraken en substantiële onevenwichtigheden te signaleren. Net zomin als de conceptversie niet voor publicatie bestemd is en ook geen deel uitmaakt van het WOB verzoek, geldt dat voor de correspondentie waaruit de inhoud van de conceptversie blijkt. Ons bezwaar tegen openbaarmaking heeft derhalve betrekking op de vertrouwelijke correspondentie naar aanleiding van de viewing tussen het ministerie en producent De Familie van 7, 8 en 9 december (PDF 91245), waaruit de inhoud van de conceptversie en dan in het bijzonder bepaalde 'off the record' uitspraken of andere feitelijke onjuistheid of substantiële onevenwichtigheid blijkt. Publicatie van deze vertrouwelijke correspondentie levert een onevenredig nadeel op voor Belanghebbenden met het oog op toekomstige (co)producties van de VPRO en onderzoek van haar journalisten. Dit wordt hierna verder toegelicht.

Vrije nieuwsgaring

Namens Belanghebbenden benadruk ik dat het om een journalistieke publicatie gaat. Al het researchmateriaal, (ruwe en gemonteerde) beeld- en geluidmateriaal en de vertrouwelijke correspondentie die hier betrekking op heeft (en waaruit de inhoud van voornoemde research-, beeld- en geluidsmateriaal valt op te maken) vallen derhalve onder de bescherming van het recht op vrije meningsuiting en vrije nieuwsgaring als bedoeld in art. 10 EVRM. Het betreft onderzoeksmateriaal dat door een journalist bij zijn journalistieke werkzaamheden is vergaard. Voor persvrijheid, die essentieel is in een democratische samenleving en die zo min mogelijk moet worden beperkt, is vereist dat een journalist in beginsel vrij is en zich vrij moet voelen om zijn journalistieke onderzoek en werk te kunnen doen.

Een 'gedwongen' afgifte en publicatie van research-, beeld- en geluidsmateriaal en de vertrouwelijke correspondentie die hier betrekking op heeft (en waaruit de inhoud van voornoemde research-, beeld- en geluidsmateriaal valt op te maken) zal een "chilling effect" hebben op de uitoefening van de persvrijheid, in die zin dat journalisten en mogelijke bronnen, als gevolg van de dreiging van een via een WOB verzoek 'gedwongen' publicatie of afgifte van het (ruwe) materiaal en de vertrouwelijke correspondentie tussen journalisten en bronnen, terughoudender zullen worden als gevolg waarvan bepaald onderzoek niet mogelijk is.

Openbaarmaking van een deel van de gevraagde informatie zou derhalve een inbreuk maken op art. 10 EVRM. Een dergelijke inbreuk is slechts gerechtvaardigd indien deze bij wet is voorzien en, met inachtneming van de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit, noodzakelijk is in een democratische samenleving.

Aangezien de WOB de bevoegdheid geeft tot een dergelijke inbreuk, is deze inbreuk bij wet voorzien. Uit het bovenstaande vloeit voort dat het verzoek tot openbaarmaking van de informatie moet worden beoordeeld met inachtneming van de bescherming van de vertrouwelijkheid van de opnames onder art. 10 EVRM en met inachtneming van de weigeringsgronden zoals bepaald in artikel 10 WOB.

10 lid 2 onder g WOB

Op grond van artikel 10, lid 2 onder g Wob dient openbaarmaking van documenten achterwege te blijven als het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling. Dat kan bijvoorbeeld aan de orde zijn wanneer vertrouwelijkheid is toegezegd die met openbaarmaking van verzochte informatie wordt geschonden.¹ Belanghebbenden worden onevenredig benadeeld indien de correspondentie waaruit de inhoud van de conceptversie van de documentaire blijkt, openbaar wordt. Het betreft informatie die zij in het kader van hun journalistieke vrijheid uiteindelijk niet geselecteerd hebben voor publicatie. Het concept is door hen in vertrouwen voor viewing voorgelegd. Het is vanzelfsprekend niet de bedoeling dat informatie over de inhoud van het concept van de documentaire voor het publiek bekend wordt. Dit beperkt Belanghebbenden in hun journalistiek functioneren.

Het gaat om in vertrouwelijkheid met de producent gevoerde correspondentie in het kader van een viewing. In dit concrete geval bestaat het onevenredige nadeel van Belanghebbenden bij openbaarmaking eruit dat de enige afspraak die is gemaakt met Sigrid Kaag en haar vertegenwoordigers, door publicatie van delen van de correspondentie wordt geschonden en de producent haar verplichtingen niet kan nakomen. Deze afspraak was als vernoemd, dat de journalist en producent volledige vrijheid hadden bij het samenstellen van de inhoud van de documentaire en de redactionele eindverantwoordelijkheid voor de uitzending geheel conform de Mediawet bij de VPRO zou berusten, maar dat aan Sigrid Kaag de mogelijkheid zou worden geboden om in vertrouwelijkheid een conceptversie te mogen zien om "off te record quotes" te verwijderen en andere feitelijke onjuistheden te herstellen. Door openbaarmaking van de informatie worden de afspraken over de vertrouwelijkheid geschonden. Voor het maakproces was het juist essentieel dat Sigrid Kaag intensief gevolgd kon worden, door het opspelden van een microfoontje gedurende een groot deel van een opnamedag. Wanneer bepaalde informatie die na vertrouwelijk overleg niet geselecteerd is voor publicatie, toch via een WOB-verzoek naar buiten komt, levert dat onevenredige benadeling op. De gevolgde/onderzochte personen kunnen in het vervolg terughoudender worden in hun opstelling en medewerking aan een dergelijke onderzoeksmethode, als zij weten dat vertrouwelijk gedeelde informatie die niet bedoeld is voor publicatie toch openbaar wordt. Voor het tot stand brengen van een documentaire zoals hier aan de orde is zorgvuldig en

¹ Bijv. ABRvS 11 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2337.

gedegen onderzoek essentieel waarbij journalisten in belangrijke mate afhankelijk is van de inbreng van betrokkenen.

Belanghebbenden maken derhalve op grond van artikel 10 lid 2 sub g van de WOB bezwaar tegen het openbaar maken van de volledige en vertrouwelijke correspondentie naar aanleiding van de viewing op 7, 8 en 9 december 2020. Belanghebbenden verzoeken u derhalve om PDF 91245 in het geheel niet openbaar te maken. Subsidiair verzoeken Belanghebbenden u om de geel gearceerde passages onleesbaar te maken.

10 lid 2 onder e WOB

Op grond van artikel 10, lid 2 onder e Wob dient openbaarmaking van documenten achtwege te blijven als het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

In uw e-mail geeft u dan ook aan dat u de persoonlijke gegevens, niet openbaar zal maken. Op de volgende pagina's troffen Belanghebbenden echter nog de volgende namen aan, waarbij Belanghebbenden ervan uitgaan dat deze per omissie nog niet zijn geanonimiseerd:

- PDF 91245, pagina 2: naam [REDACTED]
- PDF 91245, pagina 3: namen [REDACTED]
- PDF 91245, pagina 6: naam [REDACTED]
- PDF 91259, pagina 1: naam [REDACTED]
- PDF 00083, pagina 1: 19-03-2019 – 11.54 uur de naam [REDACTED]
- PDF 00083, pagina 6: 18-11-2020 – 15.30 uur de naam [REDACTED]
- PDF 00083, pagina 6: 19-11-2020 – 09.37 uur de naam [REDACTED]
- PDF 00083, pagina 7: 09-12-2020 16.37 uur – de naam [REDACTED]

Belanghebbenden verzoeken u om deze gegevens te anonimiseren grond van artikel 10 lid 2 onder e van de WOB. En daarnaast de logo's (merkteken) en/of contactgegevens van de VPRO die onderdeel vormen van de emailhandtekening van de VPRO, te verwijderen

Wij verzoeken u dan ook om bovenstaande gegevens niet openbaar te maken en worden graag van het vervolg op de hoogte gehouden. Voor vragen, toelichting of overleg zijn wij uiteraard beschikbaar.

Zekerheidshalve wijs ik er nog op dat, indien u ondanks het bovenstaande besluit tot openbaarmaking van deze informatie, artikel 6, vijfde lid, van de Wob voorschrijft dat de informatie niet eerder mag worden verstrekt dan twee weken na de bekendmaking van uw besluit, zodat belanghebbenden in de gelegenheid zijn om zo nodig rechtsmiddelen aan te wenden.

Met vriendelijke groet,

Namens [REDACTED] en Omroepvereniging VPRO

[REDACTED]

Juridische Zaken VPRO